

<p>خانہ دنیا پیا گروید از انفاس ما ہچو گل دل ریش و خندانین گلستان گرم روسوی عدم بودیم از پیش مشن برق</p>	<p>چون جناب پین ہار ربروش ہم برداشتم مایہ شادی منعم با خود ہم برداشتم بر زمین بیجا وہ پازایجا قدم برداشتم</p>
<p>چون نظر افتاد بر امکان خاص خوشین و در وقت خود زہستی و عدم برداشتم</p>	
<p>بے ہمہ با ہمہ کس می نامم مرض من نہ بسان مرضی ہر کجای بر دم و حشمت دل چشم زدند ز من دل زوان بیقرارانہ بخود سے ہم ہم</p>	<p>با سیران قفس سے نامم من سیکس نہ کس سے نامم ہنگی یک و نفس سے نامم با نظر باز حس سے نامم بادل بر زہوس می نامم</p>
<p>نالہ من خبر کوچ من ست ورو بابانگ جس می نامم</p>	
<p>باغبان ہر جا کہ باشد خیر خواہ گلشنم چون مرقع صد بہار از فقر من گل میکند قدر این ناچیز را داند جناب عنایب بسکہ رنگین ست ہر کجوف ہوزنم چو گل</p>	<p>من فدای عنایب خاک راہ گلشنم در قبری بہرہ مند از فیض شاہ گلشنم گرچہ جز گاہ ہے نیم اما گیاہ گلشنم در سخن سنجان سراپا جلوہ گاہ گلشنم</p>
<p>کے شود طاؤس ار از من بہا من جدا</p>	

در و ہر جا میر دم اندر پناہ گلشنم	
<p>سخن از عالم دیگر نسایم ز سوز دل گرانگ سر نایم ترا تا کے بت کافر نسایم حدیث وصل را از بر نسایم مس قسلبی کہ دارم زر نایم چنان سوزم کہ خاکستر نایم</p>	<p>چو خامہ گر زبان را تر نایم برنگ شمع سے سوزم سراپا خدا را بندہ ام آخر پرستش کنون خواہم کہ پیچم دفتر بجز مہوس نیستم لیکن تو انم دل بیثاب را مانند سیاب</p>
<p>ندار دور کس پرواے عالم چرا بہودہ شور و شہر نایم</p>	
<p>چکد خون بہر جا پرد مرغ رنگم چو مینا سن ازا بند ازیر سنگم سراسر بود صلح انداز جنگم بدست خموشی گروشد ترنگم چو آئینہ بر دیدن خویش و نگم بہار سے کہ وار و خیالات بنگم</p>	<p>تو دستِ خنابستہ اش بسکہ تنگم شکست دورستم پیر سید یعنی باو پیچم از بہر و اشد بہر دم شکست دل من صدا بر نیارو چو عکس از تماشا می خود جملہ محوم برون از دو عالم بود جلوہ فرما</p>
<p>فر و برو فکر سخن و در و در خود زبان گشتہ چون شمع کام نہنگم</p>	

<p>ولی نبود ای مگر سوا سے دلم قتا وہ دست بدست کسی کہ وای دلم بیان زگریہ نمایند اجرای دلم ولی نشد کہ بسوزد ولی براسے دلم دلم بجای دل تو دولت بجای دلم بو صفای سخن دال بر صفای دلم</p>	<p>چنین کہ تیشہ الفت زوی پای دلم وگر میریں ز حال دلم چه خواہم گفت بیابین کہ بہ پیش تو مردم چشم اگر چه سوخته ام دل پی دل ہر کس جفا مکن کہ خدا قادر است گر سازو ہر آنچه ہست بدل بر زبان ہی آید</p>
<p>جفای یار نبودست آن ہمہای ورد خراب کروم را بیشتر وفای دلم</p>	
<p>بسینہ راز نہانی کہ داشتہم دارم بسان شمع زبانی کہ داشتہم دارم من از وفاش گمانی کہ داشتہم دارم رہین گوش گرانے کہ داشتہم دارم ز دلغ عشق نشانے کہ داشتہم دارم چو شیخ شہر و کالے کہ داشتہم دارم چو سیل طبع رطلے کہ داشتہم دارم برای خویش جہانے کہ داشتہم دارم</p>	<p>بدل خیال دہانی کہ داشتہم دارم نشد کہ سوزش دل کم کند بیان مرا یقین کہ اوز جفا دست بر نمی دارد صدای شہرہ واعط کہ بس بلند شدت چو لاله گر چه فراق ت بچون نشانہ مرا اگر چه کس نخر جنس ناقبول مرا نمائندہ است مرا گر چه پای رفتاری اگر چه رخت ز کونین بروہام بیرون</p>
<p>نیم نپاس نفس و رو کپس غافل</p>	

بدست خویش عثانی که دستم دارم	
تسزل در کسین دار و ترقیبای احولم بر آرزو چون ید بریضا ز عظیم دست تفصیل ندارم هیچ سامان سفر لیکن بهی کرم کبوتر شستم مرغ دلم صیاد من بشنو چنان از آتش شوق تو بخت و شوی دارم چون خالی شدم از آرزو مالیک عشق او رسد بودم ولی اکنون گل پر مروه را نام دومی گم گشته از پیشم چنان در خلوت و جدت	چو نخل زندگی کا هم بخود چند آنکه می بالم تامل گر برد سر را فرو فرسهم اجسام نیم پابند پای اندرین ه گردش عالم نه بندد و حکیم جز رشته الفت پرو بال که عشق از استخوان شمع سازد و قوه زفا بگو شتم سید مد حرفه که من ناچار می نام نموده گردش رنگ و اینجا بسکه پالم که چشم آینه هرگز ندیده روی تمام
چنان اندر هوای آن کمان ابرو پروانم که بال پر چو تیرای و رومی آید بینام	
توان در خاکسار پیمانها کشا کرد احولم بود ای سز زلفش بخود چون دومی بچشم	زمین آینه است سایه من بهت تمام برنگ شعله از یاد خوش خویش می بالم
ز مایتم ولی از خسران نامی مان خارج چو روز خسر بیرون از شمار این و سال	
معنی دلبستگی از بسکه هر جا بسته ام نیستم می باغبان مشتاق گلگشت چین	آه دردی هست هر یک مصرعه جزو تمام در بغل از داغها سے دل بود گلگشت تمام

<p>ایچنین گرو مقید خاطر وارسته ام بارہ با افتادہ ایجا زول لشکستہ ام</p>	<p>من نہستم کہ اندر دلم الفت ناگہان ترسم آسبی مباد اور کف پایت رسد</p>
<p>درو آن بی جم راحی نمی آید ہنوز دید ہر کس گریہ کرد ایجا بحال خستہ ام</p>	
<p>برنگ سنی ز دست افغان دستین دارم چون گریں چشمہ آبی نہان دستین دارم رفیض گریہ بحر بیکران دستین دارم تفنگ آسم و برق جهان دستین دارم</p>	<p>بیان خائنه شو قم زبان دستین دارم باہن چشم بکشايد ز فیض باطنی راست چو ابراز دست من گشت جهان سیرت بگردد ز بس آتش عشق کسی یک دست میوزم</p>
<p>ندارم در و پروای تاشای چمن ہرگز کہ خون میگرم و صد گلستانہ ام</p>	
<p>مانند سایہ در شش افتادہ میروم چون شمع من بجای خود استادہ میروم پیشتر حج آئینہ بدل سادہ میروم من شیشہ در بغل ز پلے بادہ میروم</p>	<p>سولیش عمان ضبط ز کف اودہ میروم زین پنج نم بی ثبات کہ جاے قرار نیست بینم چہ رود ہد من حیرت نصیب را خواہم شنید حرف تو و اعط سحاق دار</p>
<p>مطلق چنانکہ شامل ہر یک مقید است درو ام ہر کسے من آزادہ میروم</p>	
<p>سراپا شمع سان دید در محل زبان چشم</p>	<p>ز بس از شوق دیدار تو شد گم بیان چشم</p>

<p>تجلیهای گوناگونش از بس در نظر دارم نگاه خودشناسی چون کشاورم بر فلک فتم چو عینک چشم من هر چشم را چشمی دیگر بخشد</p>	<p>کنز چون آئینه انظار صدر از زبان چشم جباب سامر ادر حق من شد آسمان چشم بچشم مردمان بیدار اینجا مردمان چشم</p>
<p>گذشتههای مردم بس که نصب العین خود دارم بودای و رو گو یا نقش پای رنگان چشم</p>	
<p>چون آئینه گو خیر ندارم گویند بحسن صندلی رنگ پرواز کنم چو طائر رنگ تو این همه دشمنم چراست</p>	<p>آن چیست که در نظر ندارم من اینهمه درد سرد ندارم هر چند که بال و پر ندارم من دوست ترا اگر ندارم</p>
<p>ای و رو کجاست پای بوسش تا دست ز خویش بردارم</p>	
<p>دردست چراغی که درین آه بگیریم از هستی ما نام و نشانی نتوان یافت هستیم تهیدست درین آه نداریم دروادی افتادگی و خاک نشینی</p>	<p>آئینه بکف از دل آگاه بگیریم یکبار اگر نام تو آمد بگیریم جز آه عصا که بکف آه بگیریم جز سایه ما کسیت که همراه بگیریم</p>
<p>خواهیم هر شب که سر زلف درازی ای و رو باین بهت کوتاه بگیریم</p>	

<p>ازد آدم سوے اوے گرایم توان جست بر لاسکان نقش پایم بود شمع سان قامت من عصایم بهر جا کہ چشم تماشا کشایم چو آئینه روئے کہ من سے نمایم برویم زند دست دست دعایم کہ از ابتدا گم شدہ انتہایم نہ رویم نہ ہنتم نہ دستم نہ پایم</p>	<p>نہ از خود گریم نہ سوے تو آیم چو عنقا سر انعم بود بے نشانے بر اسے ز خود رفتن اینجا بدستم ہمان چون جہالم نظر سچ آمد بجز روے تو نیست ای ناشناسا اگر باک دارو بدل دعائے من انجام خود چون فلک کہ پریم چو نغمہ باد بان صورت گرفتیم</p>
<p>خیال دگر جانیا رم بخاطر دلی گر دہر دور و در خویش جایم</p>	
<p>سر بسر و جیب خود پہنان کفن آوردیم یوسفی در پردہ این پیر ہیں آوردیم غنچہ سان دل بہر یاد آن ہیں آوردیم از جناب حق بہین فیض سخن آوردیم زین سبب خوب رہی جان تن آوردیم با خود از طولی ملل بخار سن آوردیم</p>	<p>تا کہ در اظہار صبح ماو من آوردیم در لباس سستی ماجلوہ پروازی کستی پاراسے سیر بہادیم در بارغ ظہور ای سخن فہان در اینجا مایسان جبریل بسکہ باعث جلوہ شنزیر و تشبہ تو شد و ہم می بند و طلسم پیش بند بہا کہ ما</p>
<p>انچہ منظور است دل آن شگفت دگر است</p>	

<p>درود نے ہر شگفتن در چمن آورده ایم</p>	
<p>چو شبنم زانفعال ہستی خود جملہ تر گشتم باین سبھی کہ دارم عیب گردیدم ہر گشتم بہر جائیکہ ترسم چون صدای ہر گشتم بسان عکس رائینہ چیز دگر گشتم کہ ایجاد در وطن ہر خطہ پامال سفر گشتم نمودم چون شریبا جلوہ غایب از نظر گشتم</p>	<p>پچشم خویش اینجائیکہ زمان موجود اگر گشتم طلسم ستیازم طرفہ رنگ جلوہ ہا دارد چو من کس نیست سرگردان اذنا رسائی ہا ہمہ او بودہ ام پیش از ظہور خویشین یعنی چنین گرم سراغ کیست شمع زندگی گمن چہ در یاد نگاہ کس من گم کردہ فرصت ہا</p>
<p>ہمان یک و مطلق بودہ ام ای درود گشتم براسے خویشین چون سر کشیدم درود گشتم</p>	
<p>کشادم چشم تامل شرر رخت سفر گشتم من از نام آورہ بہا در جہانش بال و پستیم پرکار ہم دلی چون کوہ دامن بر گزیم کشادم ہر قدر چشمہ بخود زان پیشتر گشتم</p>	<p>ز رنگ بے ثباتی نقش ہستی بسکہ بر بستم بخود منظور پرواز بلندی اشت عقا ہم باین ضعیفی کہ دارم گشتہ ام آمادہ خدمت چراغ خانہ ہستے تجلی ہای بر می شد</p>
<p>جمال اشده مطلق ندیدم درود من اینجا طلسمی را چو یکشادوم مہمای دگر بستم</p>	
<p>چون سحر غیر از گریہانی ندارد و جا ہم مصحف روی تو صرف قوم ستانہ نام ہم</p>	<p>چاک جیبی کردیر یا اینہم ہنگامہ ام سادہ لوحی عاقبت چون آئینہ آمد بکار</p>

نالہ دروی تراود از حریر خامہ ام بوی انسی میرسد از ہر طرف در شامہ ام	بسکہ اثنا میکنم در و دل خود ہر زبان زلف مشکینی کہ اینجادل کشی ہا میکند
بے تصنع در نظر با اعتبارم دادہ اند و رو چون خورشید یک باشد در تمام	
خورد ایاد چشم کہ بسیار خستیم چون سایہ جای خود پس پوار خستیم مجبور بودہ ایم کہ مختار سا خستیم چندی بخویش انہمہ ناچار سا خستیم خورا باین امید گنگار سا خستیم با دوستی حیدر کزار سا خستیم راہے ز خوردوی ہمہ ہوار سا خستیم از غفلت ست کاینہمہ بیدار سا خستیم	ناچار انہمہ کہ بازار سا خستیم از احباب داشت چو خورشید روی ما خورد اہسان محکمہ جبر و اختیار ناسازی مزاج بکسر ساختن مذا گویند حجت ست لب یاد بخششہ نسبت یار دگر چو شریقت ست بعد مرگ ای زندگے ہمہ توبر مزاج خویش خورا بجائے کہ بود خواب حشش
ہرگز باین ستم زدہ دیگر غرض نہو ای ورو با بدل پی دلدار سا خستیم	
چو او یکبار پدید زلف من صدبار می ختم ہر سو میروم چون موج در رقار می ختم بسر چون و دواز بیجاک خود ستار می ختم	بخود از تارگیویش بسان تار می ختم رہی از خوردوی ستانہ از بس طے ہی سا ختم دماغی گو کہ بار منتہی از غیر بردارم

زمن تقریر حال دل پیش کس نمی آید	زبان لگنتم در حالت گفتاری پیچیم
ندارم درد پیچیدن با کسی اصلاح اولی هر دم بمن پیچید سز زلفی که من ناچار می پیچیم	
چون دل خود از جهان نام خدا بر خاستیم لعبت باستان لسی کو چشمان لغو نیست فی عبار اول شست نه زجان خاستیم	نقش با مثل نگین شست ما بر خاستیم از برای آهستانی چون عصا بر خاستیم هر کجا با بی تو نشستیم با بر خاستیم
دوستان گشتند جمع و زندگی باقی نماند درد مجلس گرم شد وقتی که ما بر خاستیم	
مهر سس از حال من غفلت آمیم بجز لب تشنگی اندر گره نیست چو شد بخت بلندم بر فلک برو	که چون محل سراپا صرف خوابم چو گوهر گو سراپا غرق آبم هلال آسا هسان پا در رکابم
بجز دریا نه بیند هیچ اے درد بهر جا و اشود چشم حبابم	
وقت ست بگوشه من نشینم یرهم شده است اینجمن با میپند چو غنچه دل گرفته	در ماتم خویشتن نشینم تا که در اینجمن نشینم من پیش تو گلبدن نشینم
ای درد چو گل تمام داغم	

هر چند که در چمن نشینم	
از سر گذشته ایلم که از پاشسته ایلم	آسان بدان بفقیر چنین باشستم
از فیض گریه بر لب دریا نشسته ایلم	در سیرگاه عشق تو چون روان چشم
ما را میان خاطر احباب ما بجو مانند نقش عشق بد لبها نشسته ایلم	
خواججه سیرور در اور بندگی آورده ام	راست گریه سی بطاعت از همه گو برده ام
گو سراپا آتشم یک آتش افسرده ام	بچه جانم دست بی تاثیر بچم دل خندانم
غنیچه نشکفته است و من گل پرده ام	در من ماه است و اشک از قبیل افترا
تیره بختی را تا شاکن که دائم مثل ورد هر کجا من سر کشیدم هیچ و تابی خورده ام	
بجو و صد جلوه چون آئینه دار دیده باکم	ز بس محو تا شای بهار بلغ لولا کم
نیار و با سومی را در نظر که چشم منا کم	مگر در دیده دل کحل با زاغ البصر دارم
چو آکسیر است احوالم پرس از دولت فخرم مس مردم نمایم ندولی من خود همان خا کم	
این آئینه برای جماله گرفتارم	دل در بختل شوق وصالی گرفته ام
کم نیست نقص این که کمالی گرفته ام	بپاری کمالی بنقصم فکند و هست
ای و در من کجا و همای وصال کو	

عفتاگر بدم خیالی گرفتارم	
بزرگ طائر رنگ از شکست خج و قفس بشکن ز دنیا استین افشان دست تیر بشکن دل لالان خج در چون دل من ای جری بشکن بسان صبح رنگ هستی خود بکنفش بشکن	پر پرواز کن دل از اوینای هوس بشکن رواند هر طرف تا کی ترا بای طلب ای بجا نماید تدرین سه اینچنین بهیوده ناله با اگر خواهی که مالدارانه بر روی تو نوراو
دل رنگین اگر داری بکن خون بهر زیباش برو ای روح در چون رنگ حنا از دست کش بشکن	
کارم چو شبنم است بشبها گریستن خندیدن است از تو و از ما گریستن از ما پرس لذت تنها گریستن دارم بزرگ شمع سراپا گریستن از بس چو خامه کرده ام انشا گریستن مانند شمع چشم تماشا گریستن تا کی چو ابر بیده هر جا گریستن باید مرا بعیش مهیا گریستن باید شسته بر لب و دریا گریستن تا چند پیش مردم دنیا گریستن	خوش آیدم ز شرم چو تنها گریستن چون شبنم گل است ملاقات ما و تو خندیدن و در کس بهم اینجا خوش است یک تا چشم از نظاره او گرم کرده ام هر طرف شوق نامه من گریه آورد در بزم بی ثبات جهان اشت درین خندم بسان برق بحال تباہ خویش گریه بحال خسته خود هر دنی مزاج ترگشت جمله دامن صحرا کنون مرا فواره وار از لپه جمع خسزانه

<p>سرمایه خوشی بودای در درگرمی ام دارم نشاط بخش چو پیناگریستن</p>	<p>همه داغ است چون نخج حرافغان گداز من کند ز پرور چون شیشه ساعت غبار من که می بخشد گنه بی تو به هم آمرزگار من بود حال خط نقاش من نقش و نگار من</p>	<p>ز بس آتش عشق تو بسجوشد بهار من شدم خاک و نیاسودم که مینامی فلک مردم بر و اعط عیبش خندان پسران اهل بازار قبول رنگ غیرت نکردم صورت عکس</p>
<p>چنان در خاطر احباب جا دارم که گرمم بودای و روح سینه بالوح مزار من</p>	<p>برنگ سایه بروش من افتاد دست بار من که می غلط میدانم در آن خوش و کنار من ز نیرنگی توان فهمید سامان بهار من</p>	<p>نگر و در خاطر بگیر مگر از غبار من ز کار خویش غافل روز و شب چون بحر چشم بفیض آب گلزار بنه نشو و نما گیر و</p>
<p>چو دست رعشه دارای در در من آن خود می چشم عنان اختیار از کف رها کرد اختیار من</p>	<p>کند نام تو روشن چون گمین وی سایه من همان سوی زمین از شرم میباشد نگاه من پریشان زلف من گر بنگرد حال تباہ من بخواند فاتحه بهر دل غمخواران پناه من</p>	<p>بلند آواره گرد و رحمت تو از گناه من نشاند بر فلک طبع روشن مثل خورشیدم گمان دارم ندارد بعد ازین آشفته گیسورا ولی از وصل محبوبی شوگر زنده می باید</p>

	<p>خواهم در دراز کشیدن اشیا حقیقت کلام من بود پس سخن جهان گواه من</p>	
<p>چون شمع باید اینجا با گریه ساز کردن تامت درازی دیدم نماز کردن دست طمع نباید هرگز دراز کردن طالب نگویند نمودن یا سرفراز کردن</p>		<p>نوری بجان فراید دل را گذار کردن خواهم سر نیازی سازم پهای نازی تزو یک اهل انشای چرخ دون چشمت از سبک جمع سازی فواره وار یکجا</p>
	<p>ای درد چون شر شد دیدن فانی صمیم رغم ز خویش از بس در چشم باز کردن</p>	
<p>پائی که شکستی بسر شادی غم زن ای چشم کشاده مژه خویش بهم زن اندک نفس نام پر شهره تو بهم زن چشمک جو شر بر برهوس جلوه درم زن بر دیدانانیت خود یک مژه خم زن صدمه تبه دستک بدر در ویر و حرم زن ای شیخ ازین آینه رو تافته و مزن بر صفحه امکان ز خط عجز قلم زن</p>		<p>بشبین بدر بخودی و کوس عدم زن خواهی ندر در پرده عیب بسز کس عقاسر و بر گے که نشانت نتوان یافت ای ننگ عدم آمد و رفت همه بیچست زاهد تو که هر دم سوی محراب گرامی جز خانه دل کس ندهد هیچ صدایت دل تیره کند دعوی عیبی نفسی هسا سرد فقر قدرت همه جا فرد و جو بیت</p>
	<p>باشد که ز جایت بر در بهره دومی با</p>	

چون کوه بدامان خود ای درو قدم زن	<p>می توان خود را از اینجا چون شرر برداشتن تا یکی بار خودی را بر کمر برداشتن آبروی خویش بر سر چون گهر برداشتن میکشاید باب دیداری نظر برداشتن</p>	<p>گرد باد آسایه در کارست سر برداشتن تیغ بر سر پادشاه اینهمه مانند کوه اهل عزت را از خود داری ضرور افتاده است از حقیقت نیستی آگه و گرنه هر طرف</p>
<p>درو آخر زندگی هم چند روزی کردن دل نمی باید ز دنیا اینقدر برداشتن</p>	<p>اگر تو بچ پس بگو چیستم من چو سیاه تا حال چون نیستم من سرون زمین آنم کجا ایستم من بهر جا که هستم ز خود نیستم من</p>	<p>ندانم که عکس رخ کیستم من کمر بسته برگشتم هر مهوس زمان و مکان در خور من نباشد چو سایه ز نور تو باشد ظهورم</p>
<p>درین بزم ای درو جز روی حدت چو آینه سوی که نگر ایستم من</p>	<p>مژده بهم زن این بزم جمله بهم کن بیا بسان ملک سجده پیش آدم کن جفا چو پیش خدایت عذر آن کم کن زجج خاطر خود نسخه فرا هم کن</p>	<p>بیک تغافل از آشفته خاطر ای کم کن برو مساز چو ابله پیش سر تابی مباد عذر شود بدتر از گناه مراد بهر کار کتب خوانیت سنی آید</p>

<p>بشرم عرق شو و از عرق جبین کن بسان کعبه سیه پوش ساز تا تم کن</p>	<p>اگر ز بخته اشک نداست از چشمت نگر و شاد که سجود عالمی شده</p>
<p>بهر استی بدلت گرسیده استای دور تواز گرداختن خویش فکر مرهم کن</p>	
<p>بچو دل جز من کس اینجا نشنود آواز من از شکست خویش می بالد پر پرواز من در بروی خویش چون آینه چشم باز من از دم عیبی نباشد هیچ کم اعجاز من بچو نه جز ناله من نیست کس مساز من در نیاز خود نماید جلوه اینجا ناز من هر سحر یک نغمه گل میکند از ساز من پرده دار تو شد من تو شدی غماز من</p>	<p>هر زمان تا هم دلی پوشیدماند از من ظایر ز گم درستی با نفس باشد مرا بهر رتبه دارم که از دید حقیقت بسته است بسکه احیای تن جهان میشود در نفس آه سر و من بخواه من افسرد است او عای بندگی دم از خدای میزند دل مگر چون غنچه گل در و آهنگ شگفت ای علم آراستی تا زام این نازک را</p>
<p>در روز مثل دوره پر کار اینجا هر زمان بیکشد پنهان بخود انجام را آغاز من</p>	
<p>صد فتنه عیان گشت چو گردید بر من بر خود نقتد هیچ زمانه نظر من فرقی نتوان کرد بشام و سحر من</p>	<p>درین چو فلک بود پنهان شور و شرم من چون آئینه حیران جمالی و گرانم زلفه تیر بر ز سیم بسکه نشانداست</p>

چون جوهر آئینه ز عیب و هنر من	حیران بدو نیک خودم آه چه پرسی
	ای درو مجال است که بی مرزوم اینجا چون زندگی اتمام پذیر و سفر من
دل میخواهد این حال پریشان ز بسین شمع سان باید همین گریان خیزان ز بسین	تا بکی دریا زلف خوب رویان ز بسین اندرین بزم خراب از ابتدا تا وقت مرگ
	گذرار خلوت گزینی تا بکی از بهر نام همچو عقدا اینهمه از خلق پنهان ز بسین
شده یازاب صفا آئینه دل روی من روی خود بنامیم آئینه زانوی من همچو انگشت شهادت بر تنم سر روی من	صاف چون عکس که در تاهه بنماید روی من خود شناسی جلوه در اندوه نهالی میکند از خود کاشی حق جابجا بر رخاست من
	چون بیارایم که صدمه افتد بر ما میکند دل شسته روز و شب پای ورود و خروجی من
دار و عنایه های قدر می شنیده ام من پای بدامن خود نیکنی کشیده ام من در خاک رخن بی آن عمری نهیدام من	رنیا که بود خوابی بچند دیده ام من چون کوه سر بلند می نییدم که اینجا شاید بدستم آید تسکین دل که بزم
	ای در چشمه دامی بر من نظر ندور مانند ریگ اینجا از خود دیده ام من

دارد چون صبح نوری رنگ شکسته من دلبسته است ای خامنه من	باشد فروغ عالم از حال خسته من من بعد دل بر نفس باید کسی نه بندد
انصاف کن که ای دل پای کمی ندان از آه جسته تو هر شعر جسته من	
زبان چون شمع افکن دست این آتش بجای من یقین تو رسد ای شیخ تا گرد گمان من	دو بالا بنماید شعله عشقش بیان من چه امکان است میدان ثبات بی نشان او
شود ای و در هر دم منقلب از گردش دوران برنگ شیشه ساعت زین آسمان من	
دارم چون شمع دیده که پان سوخته از داغهای عشق گلستان سوخته اندر نور چرخ بیک نان سوخته آه که هست از دل خندان سوخته	گردست غرق آب مرا جان سوخته گل کرد همچو کاغذ آتش زده بدل خورشید گرم اینهمه هنگام کرده است بر تن شد و بحر من شادی و غم قتاد
دل آرزوی شعله آواز داشته است ای درد سوختم بهستان سوخته	
پهون زره جا بجا همه بیاب گشته خونابه دلی بسه شگ سرشته مثل نگین بنام تو دارد نوشته	دارد چون خورشید جمال تو حسن برشته آهی ننماید در جگر و میچکد هنوز لعل دلم که خون بجای تو گشته است

<p>بوده است شیخ گرچه بظاہر فرشتہ</p>	<p>در خواب او خیال بتان شیطان نمود</p>
<p>رابطے بسوز دل بودم خاص بلکہ در</p>	<p>دارم برنگ شمع باین شعلہ رشتہ</p>
<p>چون صبح در گریبان بودست اقبال دار و چہ اعتبار سے گر سر کشد جہانی از فیض او بہ عالم ہر حرف من کتابی مضطرب بیار سازی جنگی دنی ربانی گوہر شتم سرا سہ چون شعلہ خنجر آ دار و زائشک گرم روسے تو آب و تاب</p>	<p>بر دم سرے عجیب دل کرو فتح جہانی باشد نمود کردن بتخانہ مکرستی ناخواندہ ام و لیکن دارم دلے کہ باشد ساقی بد و سہوے جامی ہر آنچہ باشد پیش تو از زہ با تم حرفے برون نیاید گرد و ز شمع روشن در بزم حسن شعلہ</p>
<p>اے و رو بیچ اصلا ظاہر نکشت بر ما</p>	<p>فے الواقع ایم ایجا یادیدہ ایم خوابی</p>
<p>نیر سیدی ز حال بقرار خود خبر گاہے مگر از بہر آن شوخ ست خاطر با گذر گاہے گہی گوشی بر آوازی نگاہے سو در گاہے کہ باشد از زبان من بر آید شعر تر گاہے نگاہش می فدیے قصد سوی من گاہے نشدیدار گرد و خفتہ بخت من سحر گاہے</p>	<p>نکردی از زحم سوی دل ظالم نظر گاہے بخاطر بگذر و بہر شخص اس وقت یاد او چہ گویم شب چسان در انتظار او بسر بردم بدین امید ہر دم خام طبع روان گریہ بچندین نگ در محفل ز مردم عذر میخواہد بود ہر صبح چون شام غریبان شوم طالع را</p>

<p>از ان گم گشتگان شہرت آثارم کہ چون عیناً تشیخ برورت باعازم و رگاہ تو گروم تجدیدی خود و قفسی ن مرغ تصویرم بدونیک و عالم روشن از یک فری بنم</p>	<p>جہانی واقف از نام و نسی ایم نظر گاہ ہے بر ایم تے ز در گاہ ہے روم نی سوی گاہ ہے ندیدم ز ابتدا یک لخط لطف بال پر گاہ ہے نگر و چشم حق بین حول از غیب و ہر گاہ ہے</p>
<p>ترا ای و رو شاید اندکی تقوی گرفت آخر بکوی می فروشانست نمی بینم سحر گاہی</p>	
<p>ہر سو کہ تو یک لمحہ نظر دوختہ باشی چون صبح بہ صبح ہمان چاک بہ بینی صد پارہ دل نا پختان بود کہ دو زند از زخم جگر با کہ توئی باعث آن ہم</p>	<p>صدریش دل زخم جگر دوختہ باشی ہر روز کہ جیم چو سحر دوختہ باشی گردوختہ باشی ہنر دوختہ باشی اے سوزن مرگان چہ قدر دوختہ باشی</p>
<p>این جا سہ تن را کہ بر کردی و رفتی اے و رو گر ہر سفر دوختہ باشی</p>	
<p>گر چہ گاہے نظر نے آئی من بچارہ میسر و م از خویش تا دے یک نفس ز جا برو چہ شد از من کہ در برم یکبار ہر زمان تازہ عہد ہا داری</p>	<p>لیکن از دل بردنے آئے چہ توان کرو اگر نے آئے بے وفا این قدر نے آئے آمدی و دگر نے آئے گر چہ از عہدہ بردنے آئے</p>

رفت عمرے گرنے آئے	تا کجا آمدت ششم
	<p>ورور انتظارست مگر تا نسایم خبر نئے آئے</p>
<p>خاطر اغیار را از ما مقدم دہشتی حرف نامعقول بدگویان سلم دہشتی پاس نہای بہ از بسکہ ہر دم دہشتی بیشتر ہم التفاتی گرچہ کم کم دہشتی خاطر ناشاد و ما بسیار خسترم دہشتی گاہ گاہے پیش ما ہم چشم خود نم دہشتی</p>	<p>کار و بار وعدہ با ایجا کہ بر ہم دہشتی التماس و ستان نامہ پسند خاطر ت محنت بر باورفت و ہرچہ دل راضی نشد ایہمہ نامہ ربانی نیست معلوم چہ راست ہم نشینان ترا دل پہ چکیں سنگین سباد گر یہ بر حال قیہان کہ وہ باشی کذب نیست</p>
	<p>ورور اصدا سخن سازی نئے آید مگر خود بخود یا و آمدت ربطی کہ با ہم دہشتی</p>
<p>تو خراب نشہ کیستی کہ ز خویش بی خبر آمدی کہ چو شبنم اینہما از حیا بحضور خویش آئی بخیال نازش این کہ بصورت گم آئی تو ز خود جدا شدی آنقدر کہ چشم خود نظر آئی کہ چہاں خویش میروی بخودی چو ز دریا بخود این ہمہ کہ رسیدہ بخیال خود مگر آئی</p>	<p>نشناختی بکاروی ز کجا باین سفر آمدی و میان عالم اختفا کہ ام عزم بر آمدی بتلاش کسب فائدہ ہمہ گم چو قطرہ نہ بحر شو دل و شنی بودت اگر کند آئینہ بتو این خبر تو و کار تو ہمہ ملتوی نمشودہ این گروہی نقدم برون بچیدہ ز وجود تو نشنیدہ</p>

<p>هم عمر سوی قصه بین من عجز بنامین چه کم است و در گنا هست این کجاست بشتر آری</p>	<p>به پیش مردم بیاست هر سوی سلیمان لب گورت فرامش گشت و ساویب تا دم عیسی بود هر یک نفس در حق هر جا کشاید بر لب خمی براسه خود نمکدان</p>	<p>ز بس اینجا بود هر ذره خورشید تابانی دم فرصت و بی بر باد از هر دم آب نفست فیمن و حی ز بس اعجاز فرماید از این رید حالانست این لرزش کز هر سو</p>
<p>خدایم ناخدائی میکند این گشتی دل را نیم نوح و ز جوش گریه دارم در و طوفانی</p>	<p>تو بان چمن ند میده که خیال نشو و نمائی گره تو و نشود اگر همه عمر صرف و نمائی همه خود بخار تو همی چه ضرور سر به او کنی</p>	<p>ز نهال شمع گرا گهی بگذر خود مژه و کنی بکشاد کار تو چون گهر دل پر سون و اثر چو بریر خاک عدم کنی تو ز خویش دعوی در</p>
<p>چه شدت که در در جانی بود و کینه تو مانی تو که محو آینه دلی به وقت قصد و غما کنی</p>	<p>چون ز دنیا میروی اسباب دنیا تا یکی و آن که گاهی هست گاهی نیست با مانا یعنی امی محو تماشائی تماشا تا یکی</p>	<p>ای دل بی معرفت میل به سیهاتان بک ایکه با مائی ز اول تا با آخر تو بمان چشم عینک بر رخت بیند بحیرت هر زمان</p>
<p>در دور و خویش کرد آن قصه و عشق</p>		

خواندن افسانہ یوسف زلیخا تاکے	
بسان آئینہ جز خود ز ماچہ میجوئی عدم کشود و رے تا بیاچہ میجوئی ز سرچہ سطلے و ز پاچہ میجوئی	ز عاشق امی صنیم خود ماچہ میجوئی بنکرستی خود چون سرفرو بروم بسان حلقہ و یرم ز خویش گم شدگان
محسن	
لے طرح و پروتکده ایجاد میکنم تعمیر آنچه بر سرم افتادے کنم	لے مسجد و نہ مدرسہ بنیادے کنم از کفر و دین جدا غرض ارشاد میکنم
دل نام خانہ ایست کہ آباد میکنم	
زخم دلم چو گل بود از دست بوی خوش اگر نیم ز راز دل و آرزوی خوش	در خاک و خون نشاند مرا جستجوی خوش مثل جرس نمیشنوم گفتگوی خوش
بہر کہ می طعم بکہ فریادے کنم	
مخمل نور ویدہ من جملہ روشنست خلق چوے شکفتہ دل از نالہ منست	چشم چو شمع گرچہ مرا بارگردنست و اعظم چو گل بہار بہہ صحن گلشنست
می نالم و دل بہہ کس شاد میکنم	
جز جلوہ اش چو آئینہ ام ہیچ رونداو اور و لم نشست بیا و خودست نشا	تحقیق بہر کجا کہ بحیرت نظر کشاد مہم دومی غرور سر و سچکس مہاو

پندارم این کہ آہ نقش یاد میسکنم	
خلقے اسیر و ام تنہا می خود بماند این آب روانہ سوی گرفتاریم بخواند	بستی چو گلستان ہوا و ہوس ماند ہست مزا بسی کہ ام آرزو زانند
یکچند پاس خاطر صیاد میسکنم	
ظاہر پرست را نبود فہم این سخن تو کار حق نخلق حوالہ کنی و من	زاہد بیروز عالم تحقیق و دم مزن من و خیال جانم و تو دور و بال تن
افعال خلق را بحق اسنا و میسکنم	
دار و ہمان ز ریشہ او ہام تار و پود چشم حباب ار بہر جانظر کشود	این ہستی جہان کہ نباشد بجز نمود خود آدم بی پای خود اندر چنین قیود
وام و نفس برے خود ایجاد میسکنم	
مختص بہ نسبتی کہ مقید کند نیم چون واحد از چہ من بشمار عدد نیم	با بنایچ مرتبہ نیک و بد نسیم با کثرت آشنایم و خود جز احد نیم
سطح مراتب ہمہ اعداد سے کم	
لیکن عدد ہم آئینہ ناز و لبر میست ہر سنگ مثل شیشہ ہمان خانہ پریست	در ہر دم عشق شاہ و گدازا برابر میست آن جلوہ از اصافت صاف و کدر بر میست
در کوہ دید شیل پری زاو سے کم	
تا کے زہم با تیش دل باو بر نفس	تا چند گرم اینچہ ہنگامہ ہوس

بسیار بودہ ام چو گرفتار این قفس	اکنون کہ من بحال خودم گریم بہت و بس
خود را ز بندگی خود آزاد سے کنم	
با ہیچکس مرانہ سر جنگ ونہ جدال	شاعر نیم کہ طرح کنم رسم قیل و قال
بودست و رو بیدل اگر صاحب کمال	من ہم نشستہ و حین حضرت خیال
بارے ہیچ خاطر خود شا و می کنم	
محسن	
نے غنچہ نہ گل نہ گلستا نم ڈ	سہ فصل بہار نے خزانم
از قسم ز خویش رفتگانم	چون بوے گل از دم بانم
بر دوش ہواست اشیا نم	
آرام چسان کنم بد نیا	پامال حوا و نم سراپا
زیر وزہر از غبار و لہا	چون شیشہ ساعت ست ایجا
ہر لمحہ زمین و آسمانم	
نے ہم نفسے نہ ہم نہ بانے	نے ہم سفرے نہ کاروانے
تہا من و راہ بیکرانے	مانند فلک بھر زمانے
از خود سوسے خویشن روانم	
ناہد بہ تہینہ و ضوعے	مے خوار بخواہش ہونے
صوفے بحال ہا و ہونے	ملاسہ گرم گفتگوئے

من ہرچہ آدم ندانم	
نے باخروم نے بے شعورم	نے مغز تہی نہ پڑ عزورم
نزدیک نگشتہ ام نہ دورم	چون عکس منائش حضورم
بے اوہیم و باو بسانم	
گو عشق توام گدازد اوہ	در محفل شوق ساخت باوہ
لیکن من رو بنم ہنساوہ	چون اشک ز چشم او فتاوہ
شر منده بہ پیش مردمانم	
تا عشق نہ شمع بر فروزد	توان قدمے براہ او زد
عاشق ہوس نظر ندوزد	از چار طرف ہوا بسوزد
چون شعلہ و سے کہ بر فشانم	
فریاد کہ چون جرس ز آغاز	از من ز رسید تا من آواز
تا حال نگشت گوش دل باز	ہر چند برائے گفتن راز
جا کرو گوش من ز بانم	
اے درو دام اہل دل را	بالغض خود ست جنگ اینجا
ناکار گیم بکن متاسا	قد گشت خشم و ہلال آسا
کہ تیر بخت از کسانم	
مجلس	

ای روشن از شہادت تو شد شہود ما یکذره بے تو هست گرو و وجود ما	در ششمان مہر تو شد تار و پود ما از و اشید تو بال کشاید کشود ما
چون عکس از وجود تو باشد نمود ما	
از بندہ ضعیف چه شاید بغیر عجز ہر چار و ہم رو نماید بغیر عجز	وز خاکسار خستہ چه آید بغیر عجز از دست ما و گر چه کشاید بغیر عجز
چون سایہ فرس راہ تو یکسر نمود ما	
زین بیش کار و بار ندستند آیتیم باری بسرز شکر قیامتند آیتیم	پر وای اسپر امر علامتند آیتیم بند و گر بپاس سلامتند آیتیم
زندان باشد این ہمہ بر ما قیود ما	
از بسکہ خانہ زاد قدیم سیا و تیم امید وار فضل عیسم سیا و تیم	از جان و دل فدای حرم سیا و تیم یعنے چو ما زیر گلیم سیا و تیم
از ما با سلام فرستد و رود ما	
لے پیچہ ز حج کمالات معنوی واقف ز فوج گوشہ گزینان نمیشوی	ماندست از تو عالم تنزیہ ملتوے پہنان ز ویدہای تو ہر سو کہ میروے
صفا بستم ست مثل ملائک جنود ما	
در باغنامی فقر گرفتہ چنان مزاج کے بگر ندبی سرو پایان بہ تخت تاج	ایجا بعید نیست کہ شاہان ہند تاج روشدلان بغیرند از مداح تاج

بر سر جو شمع بال ہما گشت و دروا	
پوشیدہ پیچہ رازول زبان نکر وہ ایم	آن صحبت کان تمام نمایان نکر وہ ایم
خامش زبان شعلہ عرفان نکر وہ ایم	اسے درو حال خود تو سہان نکر وہ ایم
پیدا ست ایچہ ہست ز گفت و شنود ما	
محمسن	
جزو وحدت ذات جلوہ گر نیست	کثرت کہ فسز و معتبر نیست
ہر جا لگرے کے و گر نیست	از اول و آخرت خبر نیست
تخم ست کہ تازہ شد مژ نیست	
چون علم نظر بکثرت انداخت	ہر خطہ دوی سرے بر افروخت
ہر چند کہ باب وہم و اساخت	لیکن نتوان ز خود برون تاخت
آئینہ بہ پیش روست در نیست	
نور یکہ از روست این ظہورت	برست محیط بال ضرورت
دریاب اگر بود شعورت	یک چیز حقیقت ست و صورت
جز آب بضاعت گہر نیست	
تا کردہ برون ز خویشتن پا	فرسود قدم ز خود رو سے پا
ز نیگونہ کجا بری تو خود را	ہر خطہ بان عمر ایچھا
در پیش ترا بجز سفر نیست	

خود را چون چشم خویش آری این طرف خرابیت و خوارے	بر خوبی خود نظر نگاری چون آئینه جوهرے که داری
عیب است چو بگری بنیست	
گو جلوه فروش جا بجائی خود را تو بن چسان نمائی	این عقد دولتی کشائی هر جا که سم تو در نیائی
جائیکه تویی مرا گذر نیست	
بیدارم و جمله محو خوابم از دولت جلوه خسر ابم	بے پردہ همیشه در حجابم وز شرم حضور غرق ابم
چون آئینه چشم گر چه نیست	
همت به بلندی ار گراید کارت همه خود بخود بر آید	تجسید تمام رونابد اسباب ترا دگر چه شاید
عیسے بفلک سوار خرنیست	
اورخ نه هفته است ز بهار اسے درد براسے دیدن یار	تو پرده زر روی خویش بر وار یک چشم کشودن است در کار
سعیت چون گاه آنقدر نیست	
مخمس	
در گلشن هستی که بصد رنگ و سید	غیر از گل تشویش ازین باغ بچیدی

دست طلب و امم هو سها نمشیدی	صد حیف که نافع بحقیقت نرسید
چون ستم کشودی نظر و بیچ ندید	
زین پیش جهان بود پراز شهره و شورت	پهلوزده با پیل زمان طاقت و زورت
زودید اجل غفلت دل داشته کورت	اکنون که رهی نیست بجز جانب کورت
از خلق چه دیدی که درین گنج خرید	
رباعیات	
السر تجلی بظهور الاسماء	ایاه وجدنا بكنفور الاسماء
بالشمس كما يضي جرم القمر	الخلق منور بنور الاسماء
غمگین و پریشان نشو و خاطر ما	جمع است حواس باطن و ظاهر ما
ما را چه غم است در وقتی که بود	المد و محمد و عسلی ناصر ما
ارواح جنون گلست بر سر ما	وز آتش عشق شعله در بر ما را
اسے در رو بگلشن محبت یعنی	شد ناله عند لیب رهبر ما را
از بسکه اراده و گریه است مرا	پیوسته فنا در نظر هست مرا
پاران مانند تا بحد خودها	آن سوی خودم قصد سفر هست مرا
شک مردم فرود و ایقان مرا	جهل و گران کشوده عرفان مرا
این هستی اعتقاد و بنای زمان	مستحکم تر نموده ایمان مرا

پژمرد گل جهان ز پژمردن ما ما باعث اعتبار عالم بودیم	افسرد اول خلق ز افسردن ما دنیا گوید سپیچ از مردن ما
از بسکه بگردست سرمایه ما جز ما بجزار ما نباشد شش	وز رنگ تفر دست میرای ما همسایه ما بود زمین مسایه ما
فے میل بسوی مال دنیا است مرا یاران باشند و بزم یاران باشد	چندان خیال نشست و زیباست مرا اکنون من و ما خوش سخن ماست
بسپار بدست حق عنان خود را اسے پیچ از حقیقت صورت خویش	از روش بنہ بارگرا این خود را با پند فہید چہستان خود را
ہست اینچہ بہر کسے عیان ست اینچا جای سخن از بسکہ درین محفل نیست	اسے درو چہ حاجت بیان ست اینچا چون شمع بگفتیم زبان ست اینچا
بر ظاہر امر صلح و جنگ ست اینچا اعراض عیان جو ہر ذات خفی ست	وز باطن شی مدر کہ رنگ ست اینچا مشہود چشم سطح و رنگ ست اینچا
کر ویم تا شاہو چہان من و ما بر بہر کہ نہاد دل بفرغان کوشی	گشتیم درین باویہ مانند صبا پڑ بود چو نقارہ ز شور و غوغا
ویدیم ہر اینچہ از فلک جو رجھا پامال حوادث زمانہ گشتیم	از روز ازل بود بہان قسمت ما چون ابلہ واریم سر سے زیر پا
ای درد علی الدوام ارباب صفا	غرق اند با کسار از سر تا پایا

آب استخوان بر نخیزد از جا	پاکان ز عروج سرکشی ہانکنند
از کون و فساد انتظام ست اینجا	گاہے سحرست و گاہ شامست اینجا
در چشم زون کار تمام ست اینجا	مانند شرر مشورہستی غافل
چون شہ چه عجب کہ حکم راندول ما	از حرص گر استین فشان دول ما
جمعیت از ہم رساند دل ما	لے و در ہزار سلطنت مفت بود
حیف ست کہ پیچد ہونسی در دل ما	بر روش ہواستہ نفس محل ما
جناہیچ نہاشت در گرہ مشکل ما	حل ہجو حجاب گرچہ کرویم دے
از دست مدہ تو اعتبار خود را	ہر چند کند زمانہ کار خود را
بر کس ننگندہ ایم بار خود را	از پای قتاوہ ایم چون سایہ
ہشیاہری ما فزودہ برستی ما	باعث شدہ بر عروج ہا پستی ما
عارض شدہ غفلتے کہ برستی ما	آگاہ ز آگاہی خود ساختہ است
در پردہ ہفت پردہ کور می ما	فریاد کہ سن بے حجاب اورا
افسوس نہا شقیم چشم بیسنا	صد جلوہ نمود بار و ما بے خبران
کہ ناخن عجزے خراشد مارا	گاہے خاش غرور باشد مارا
ہر لحظہ بصورتے تراشد مارا	ما ہیچ نہ ایم در روہم ہستے
در بز بچمال سے کشیدم اورا	یک عمر ز دورے سفیدم اورا
خو را او دید من ندیدم اورا	اکسوز کہ چو آئینہ رسیدم پیشش

بر خلق درواہمہ بازست اینجا	ہنگامہ غفلت ست و آرزت اینجا
ہر چند کہ تا زندگی کوتاہ ست	عمر طول اہل درازست اینجا
سیناست اگر سر نیازست اینجا	جام ست اگر دیدہ بازست اینجا
این محفل و روحای بدستی نیست	ہشدار کہ بزم امتیازست اینجا
اے دروہرا نچہ در وجودست اینجا	تبعیت حکم او نمودست اینجا
گردون رشتی کہ خم شد از بہر کویع	خوشید سرے کہ در سجودست اینجا
ای کردہ خراب عمر در چون و چرا	عارف نشدی اگر چہ گشتی ملا
از ما بجز اقبال نہ بینے گا ہے	ہر چند کہ ایر او نمائے بر ما
جوہ و عطش ست آب آتش فقرا	از فرش زمین ست فراش فقرا
دیدیم کہ اغنیائے محتاج اند	اے دروہعاش ست سعاش فقرا
درستی و نیستی خود غور نما	پہنان بفتامی تست صد گونہ بقا
چون شعلہ جوالہ درینجا وارد	از خورد وے تو جلوہ پروازی
چندانکہ ز خود بروفتا ہا مارا	اسباب بقا گشتہ مہیا مارا
طاؤس بہار آن جہان گردیدہ	رنگے کہ ز رخ پریدہ اینجا مارا
در باغ وجود کی و سیدیم اینجا	بودست عدم گلے کہ چیدیم اینجا
غیر از نیرنگ خفتگی بسیج نبود	خوابے بیداری کہ دیدیم اینجا
ہمت بہ و نائت آنکہ بھنا و اینجا	ناموس وجود داد بر با و اینجا

چون نقش قدم برام سے طبع و طبع	در چشم تو جز خاک نیفتا و اینجا
اسے بجز از گردش حال من و ما	در صورت عجز کن نمودی پیدا
در وقت ظہور اینہم چون جادو	آورد و ترا بعرصہ پامالے ہا
در سیڑی مادل ست آئینہ ما	با خویش مقابل ست آئینہ ما
اسے درو عجب عنفائی لے داد	ہر چند کہ از گل ست آئینہ ما
عشق تو گرفت اشہ پارسی از ما	و گیر شدت تاجیج کار سے از ما
و مجلس عشاق پس ار ما اینجا	بجز و کر تو نیست پا و کار می از ما
از روز ازل بہر دل خالے ما	پر شہتے نمودہ بد خالے ما
چون طائر رنگ بار کرد یعنی	یرواز بدوش بے پرو با لے ما
از جوش جنون عشق میخانہ ما	حا کردہ بدل صورت جانانہ ما
در پردہ تصورش ز دل می آید	از شب تیر پیچکہ بہ پیسانہ ما
ہر نقش کہ در خیال بندد اینجا	با خویش برسد چون پسندد اینجا
در نفس مجرورہ ذرات جواس	مانند نگین نقوش کندد اینجا
بجز سے کہ بعالم شہود ست اینجا	از رو یک عوام در وجودت اینجا
اینا شہدائش غیب آگاہ نہ اند	از تار نگاہ تار و پرو دست اینجا
ازک دنیا نہیں مدام ست مرا	در حالت تجرید مقام ست مرا
سقف درو دیوار مدام سے درو	مانند کمان خانہ بنام ست مرا

خواهی که کنده روح تو پرواز کمال از عشق بر خطم ابرو زین دل من از شبهه شک	پیدا کن تو تیر بیان کو پال با صدق و صفای جایگه نباشد گذر هم خیال تو ای دور اینجا
مدتے شد که نزدیکت رخ خوب ترا حق بجانب تو اگر شیفه نا چاری	توجه دانی که چه حالت شده مجذوب ترا در و من دیده ام آن صورت محبوب ترا
بود اوج دو عالم هستی ما چه شد برخاستم از خلق بنشست	ظهور نشاتین از هستی ما بلوح و هر نقش هستی ما
بسکه روز و شب خیال یار میباشد مرا مثل آینه سراپا عرق اند حیرتم	سیروم در خواب و دل بیدار میباشد مرا در نظر هر دم همان دیدار میباشد مرا
مگذاشتم یک خط بهایا و تو مارا از در و جدائی تو بیتاب و خرابم	قدگان کنار کز کزک نیک و نهان از تبت من العاشق صبر او قرارا
چو نقش نغمه از بگشت معنی جلوه گر اینجا ز خود رفتن بهار طرفه وار و تاشان	ز دست شمع میگیریم ما کما بصیر اینجا که مثل صبح باشد نفس رنگ گرایجا
ز بس آن معنی مطلق بود زیب بیان ما چنان گم گشته نام آوریم ای دور و در ما	چو خاتم شناسی بهر لغت باشد زبان ما که چون عقیقه همین نام است بر این جانان ما
الهی است وحدت کن در این یوانه مارا ز خود پر ساز مثل زندگی چنانه مارا	
نداشتم که اینجا هستی موهوم میگوید به پیش ما فی خواب عدم افسانه مارا	

امروز کہ واکر و زخم یار نقیاب	در پرده بنی پردگی آمد بحجاب
از پیر و وصال او چه گویم کہ مرا	در یاد زشت و شست خالی چو حجاب
کہ در روز اغفلت دل کرو خراب	کہ آگہیت فکندہ اندرت پرتاب
ایچہ پنجر اینجہ عنون تا کے	بیدار تمام باش یا خوب بخواب
اسے در و مرا زخمہ ہایم و ریاب	آہنگ من از صوت و صدایم دریا
اسے زمرہ پر و از بان قانون	تفصیل مقامم از نوایم و ریاب
اسے کردہ تمام عمر و رخت خراب	یک نگہ خاموشی ست صد گوئی گلاب
زین پیش باہل فوق ابرام مکن	دیگر چه سوال ست کہ داویم جواب
امکان کہ سر اسرت معروف بحیب	شد محو کمالات و جوبی لاریب
ہر چیز کہ پیداست بضدش پیداست	آورہ شہادت ہمہ ایمان بالغیب
دریا چو زورفت بخورد شد گرداب	وقتی کہ کشود چشم گردید حجاب
این موج خلو رست و گردناے و رو	گرداب حجاب سوج باشد ہمہ آب
سرگشتہ شد از گردش عالم گرداب	از من آموخت بقراری سیماب
سوز جگر من جگر آتش سوخت	در یاد لی ام کرو دل دریا آب
اسے از غم بود و باش خود گشتہ خراب	وادی تو ہم شدہ مثل سراب
اندرج فنا و نفسے بکشا یہ	
وہی کہ گرہ بستہ وے ہمچو حجاب	

و خلوت ماکه رشک صد انجمن است عالم آئینه خانه است و مارا	با خویش زبان چو تنگ گرم سخن است هر سو که اشارت است باخویشتر است
کی شمس و قمر نور و سار و ارض است در عرصه خلق ظلمت غیر کجا است	خورشید و گرنور سار و ارض است اگر نور سار و ارض است
هستی و عدم خراب بیخانه است چشم دل تو اگر حقیقت بین است	امکان و جوب است پیمانها است هر روز و خلق روزن خانه از دست
فهمی تو اگر ظهور کونین زکیست نصب العینت چو صفت ابرو	پیش تو برابر است چه مرگ چه زنده معلوم کنی تلون عالم چیست
گر باد نسیم است بومی تو گذشت یارب چه قدر خلق نزدیکتر است	در فصل بهار محور است تو گذشت هر کس که ز جو گذشت سویتو گذشت
آمدل که هر وقت بحق آگاه است در دیده مردمان اهل تحقیق	خالی ز خیالات گدا و شاه است مصراع و گرنه بهر بیت است
بحر هستی که در غروش افتاد است یارب مدد سے بیخوری بخوام	از کشمش علم بجوش افتاد است بار و جهان بر سر هوش افتاد است
ایجا که طیه تقید عام است زندانی قید هستیم چون طاوس	از ادگی است در خیال خام است هر نقش بر پی که هست چشم دایم است
اطلاق و تقید از چه ممتاز جلی است	در مرتبه جمع همان یک معنی است

فہمیدہ پھر وزید ہنگر کا پنجبا	جزئی است تجلیل و تعقل کلی است
وحدت نظارہ باز یکنائی اوست	کثرت آئینہ دار پیدای اوست
تشریح تجرد و تقید تشبیہ	سلب و ایجاب صفت عنای اوست
ناچار سے درد در جهان بائد است	ہر چند کہ شد زیت گران بائد است
مردن ہر او خود میسر گر نیست	چندی ہر او دیگران بائد است
گوہر حقیقتی کہ استیش تکلفت	گو گوہر سستی کہ ایجاد کسفت
کلزار جهان طرفہ سرمای کہن است	اے درد کہ ام گل کہ ایجاد کسفت
تئیر کہ غیر نقش تشویش نہ بست	ہر کھٹہ بہ غیرنگی رنگے پیوست
گفتم وحدت چنان بکثرت گنجد	دل آمد در پیش رویم آئینہ شکست
آن ذات غیر بار باخویش است	و آن آئینہ رود و چار باخویش است
کنجائش غیر در حشر بخش بود	اورا ہمہ کار و بار باخویش است
ہسان کہ جناب او جناب عالی است	اے درد عجیب در کہ فارغی عالی است
وربزم خیال او کہ رشک جلدت	چون آئینہ جامی ہر کہ آمد خالی است
ہشتمش گرد و پیدن فانوس خودت	گو تم ہمہ بر صدای ناقوس خودت
بہ بزم وجود سبب سبب نامہ ہم	چون شمع مرا سر قدم بوس خودت
خمار خوار گر ز صہبہ اشکست	در محاسب از غرور مسینہ اشکست
ایہا ہمہ بندہ ہولے نفس اند	من بندہ آن کسم کہ خورہ اشکست

عالی و دلی بر تو نظر و خسته است	وز حسن تو ناز هر کس آموخته است
از فیض تو آب رنگ روی زمین	وز نور تو زرم انجم افروخته است
در روانه که بیدان بلا ناخته است	از خویش بریده با تو پرداخته است
و عشق تو چون سبک پروانه و گویی	جان داده و دل سوخته سرباخته است
شاه هر ز تو کرد عقل معقولیت	در پرده نهفته از تو مجهولیت
افزاد وجود موجد و موجود اند	مرآت تو غیبت و معلولیت
که ناله دل مرا صدای جنگ است	کاسه دلم از نوای نی فل تنگ است
از نغمه شکر و شکوه ام نیست گزیر	تا تا نفس هست همین آهنک است
این کون مکان جمله زایات حق است	منظر بی اظهار ظهورات حق است
اثبات خدا آنچه کنی نفی تست	نفی که نمانی بخود اثبات حق است
انسان که اخیر شد از حیوان و نبات	اکمل گردید از همه موجودات
حاصل از تنزل بود غیر عروج	حق را خوانی اگر فسخ الدرجات
انوار عقول مشعل منقل اوست	بر آئینه جسم همان صیقل اوست
از بسکه وجودت بهر شے اقرب	هر چیز که هست صادر اول اوست
هر شے است و بلند واقف از هم است	چون زیر و بم سازد با و از هم است
این نغمه ظهور از تقابل وارو	هستی و عدم زمزمه پرواز هم است
که رنگ طرب بخاطر آینه است	که گرد طال سربسز چخته است

حیرت زده عظم هستی شده ایم	کاین بحر چه موج با برانگیخته است
ای گروه خراب فکر چون و چندان بهمواره بپرانزمی خود کوشش کن	آورده هوا و حرص اندر بندت غیر از تو کسی نیست که گوید بندت
در بزم خیال تا که رشک چمن است تا آئینه دار گاشن تن سزایم	اے درو گل حسن گر خنده زنت بے رنگ بهار ما چون رنگ سخن است
بار هستی که دوش طاقت لبکست اکنون چه ضرور ماندت مثل نگین	جز تهمت نام بر تو که در دست بر خیز تو از میان که نقش تو نشست
آزاد درین باغ دوش با خبر است خود فعل جزای خود شود روز جزا	پاداش عمل همیشه مد نظر است چون تخم بدست شاخ آید ثمر است
خون جگر مهنوز خوردن باقی است از کشمکش هستی آفت بسیار	یعنی نفس چند نمودن باقی است معلوم نجات تا که مردن باقی است
صد حیف چشم گلتافی رفت است در دیده خلد نگاه مانند غبار	در خاک ز حسن کار روانی رفت است از پیش نظر بسکه جهانی رفت است
مردی که بوجدت چو الف آگشت اے مرکز امکان همه تفصیل است	دارست ز تعدادشش هفت و هشت چون دایره گرد خویش می باگشت
بر خاست اگر ز دل شهود غیرت در خلق خدا بغیر خوش خلقی نیست	سوی همه کس بجز باشد سیرت چیزے که بود باعث ذکر خیرت

در خاطرت ارشاد اگر منظور است	عزت اے درو پر مسلک و سیرت
خو وراثت و روز صرف یاران ساز	اجرای طریقہ ات اگر منظور است
گردا غیب محیط و اورد سیلت	خار و خس این وشت نگیرد و ذلت
چون قبلہ نما اگر چه گردانندت	باید کہ بسوی یار باشد سیلت
اے درو اگر اصل و فرعت خیرت	در یاب کہ تفصیل با جمال و سیرت
و راوم بود و ریاض پنهان	در تخم چنانکہ برگ و برستترت
از عقل بیدان جنون باید تاخت	وز عرصہ و ہم خود برون باید تاخت
عمریست کہ از خویش جدا می تازم	ہر چند ندانم این کہ چون باید تاخت
سوسے اجلم بسکہ سفر و مبدم است	ہر دم بے قطع راہ مثل قدم است
اے درو بگوش من صدای کرال	بانگ جرس روزندگان عدم است
چشم است اگر همیشه بیمار خود است	در زلف پریشان سرو کار خود است
حسن آئینہ جمال تو حید بود	بر کس اینجا بجان گرفتار خود است
اے رشک بہار و رہوای کویت	ہر سورتم ہمان گذشتہ سوت
از بر گل این باغ بچندین صورت	دیدم روسے تو و شنیدم بویت
درو آنکہ ہواے تو بسر دہشتہ است	راز دل خویش مستر و اشتہ است
مانند جناب قطرہ اشک زخیت	ہر چند ہدام چشم تر و دہشتہ است
ای درو ہر آنچه است اینجا سچ است	سچ است تمام این تمامتا سچ است

یک عمر فریب اهل دنیا خوردیم	آخر دیدیم این که دنیا هیچ است
در حال قیامت آنچه اندر خبر است	در چشم یقین علامتش جلوه گریست
یعنی از پامی خواهد افتاد آخر	گردون که گرفتار بدوران گریست
در لبت عشق خوب زشت دگر است	هم کعبه دیگر و کشت دگر است
زاهد تو و گل چینی گذار بهشت	خندیدن پار ما بهشت دگر است
و هم هستی که بزم آراسته است	هر سخطه همان دیدن خواهی است
جایگاه شست نقش ما مثل شر	جا گرم نکرده باز برخاست
این عشق مرا سخت خجل ساختم است	در بزم شعور من فعل ساخته است
من هر نفسم چو شعده برخاسته دل	اشکم چون شمع با بگل ساخته است
نیک و بد تو جمله بر این شدنی است	هر عضو زبان برنگ سوسنی است
کوه شب خمر تو شود خواه دراز	روزی بکین است که روشن شدنی است
در مرتبه قدس عجب میرنگ است	تغزیه به تشبیه دران هم رنگ است
در سخن چمن رنگ و گروار و گل	در آئینه رنگ آن بد بگر رنگ است
نمی سپهر خیال خویش در بیگانه گذشت	نمی و سوسه خانه و ویرانه گذشت
المنه لعه که در راه فنا	از خویش گذشت در و مردانه گذشت
هر چند صفایه جای باید داشت	با اهل صفای صفا باید داشت
گر شیشه دل شکسته باشد اسرار	یک آئینه دار بهر با باید داشت

پنهان کیسے نہ بر ملا باید ساخت بے ساختہ باش ہر چہ باشی ای دور	ایشان سازند خود چرا باید ساخت ور ساختن است با خدا باید ساخت
ہر لحظہ بخاطرم دگر و سوا اس ست نہ شیشہ گرم نہ جو ہر ہم لیکن	ہر لمحہ دگر بخاطر و دگر پاس ست دل شیشہ جگر حقیق و اشک الماس ست
گر خاطر تو شاد و گریہ مسکین ست احوال جہا نیان بیک صورت نیست	اندیشہ مکن کہ حال عالم این ست یعنی کہ جہاں عبارت از لہوین ست
ہر گل کہ بگلستان ہستی بشکفت آن صوت موہوم کہ عکس خوانند	گل کردہ نہاں بود ہم دور و ہم ہفت بیرون و بیرون آئینہ نتوان گفت
عشقے کہ نصیب باشد از روز الست یعنی شدہ و در چین در مان مارا	در سینہ بنیر نقش تسلیم نہ بست دل آئینہ بود بہ پہلو بشکست
این مرتبہ تا کہ حقیقت نام ست یعنی کہ چو پر کار درین دورہ و ہر	مبدأ و معاد را از و تمام ست مار از خود آغاز و بحر و انجام ست
لے و رو ہولے ابر و باران بگذشت باید فہمید نش ز جنس پائین	افسوس کہ بوجہت یاران بگذشت نوع کہ مرا فصل سہارن بگذشت
انسان کہ چراغ خانہ امکان ست خاموش کین شمع سخن را ایجا	بر قدر بیان خویشتن انسان ست گر نغمہ کن گوش ز و عرفان ست
در موسم ہیری کہ سفر و وطن ست	ہر روز جواب طاقت جان تن ست

۴
ہر لمحہ دگر بخاطر و دگر پاس ست
دل شیشہ جگر حقیق و اشک الماس ست
اندیشہ مکن کہ حال عالم این ست
یعنی کہ جہاں عبارت از لہوین ست
گل کردہ نہاں بود ہم دور و ہم ہفت
بیرون و بیرون آئینہ نتوان گفت
در سینہ بنیر نقش تسلیم نہ بست
دل آئینہ بود بہ پہلو بشکست
مبدأ و معاد را از و تمام ست
مار از خود آغاز و بحر و انجام ست
افسوس کہ بوجہت یاران بگذشت
نوع کہ مرا فصل سہارن بگذشت
بر قدر بیان خویشتن انسان ست
گر نغمہ کن گوش ز و عرفان ست
ہر روز جواب طاقت جان تن ست

این پیش بصد رنگ سخن میگفتم	الکون ای در درخونی سخن بست
صد حیف که در چشم دریا بارت اسهستی که بضاعت از خونین بجا	تا حال نیکنند زیاده یو اوست چون قطره قناد عقده اندر کارت
اطلاق و تقید که بهم یار اینجا است این بحر وجود است که چون موج او درو	پرو از میان دام در کار اینجا است نخبر با براسه رفتار اینجا است
کامل در خویشتن در چار عیب است عیب است بچشم تو چو آید نظرت	ناقص در خود هر شمار عیب است رویده گلی که هست خار عیب است
اینجا که با گاهی و غفلت یاری است در بندک شاد و بست چشمی نبود	بے دخل تو کار و بار اینها جاری است خواب نمل که مو بود یاری است
مرآت عفا که رنگ در سینه نداشت انکار وجود هر کس آید پیشش	با هیچکسی محبت و کینه نداشت روسی که بتو نبود آئینه نداشت
اسه در و چشم عارف پاک سر است صوفی در سینه راز سگری که نگاشت	فرقی نبود میان آئینه و خشت در یکده ساقی بجز خام نوشت
اسه در و ترا اگر طلب معشوق است از تو دره خاک گل کند بوسه آن	واندر دل تو تابان معشوق است چون تیر بقیست از لب معشوق است
اسکان و جوب چونکه با هم پرده است هر ممکن موجود دل چون لاله	ممکن مرکب برابر واجب تاخت از واغ تقید سپر اینجا انداخت

بہنو کی قلم چو نرگس اینجا چشم است	روشن سازم ہر آنچہ پنہا سے در
بہنو تحریر آنکہ اورا چشم است	حیرت جو غبار از دل و ویدہ بر رفت
چون شمع زبان من سراپا چشم است	یعنی کہ بہ پیش من دل صاف ہمہ
بے گفت ہر آنچہ بود ہرگز نہ بہفت	وحشت زدگی بانس آرام گرفت
چون آئینہ کرد ظاہر و بیچ گفت	گم گشتیم شہرہ چو عنقا گردید
غیبت بشہود الفت تمام گرفت	آید اگر ت ساغر مقصود بدست
پرواز عدم وجود و در دام گرفت	ناکامی در کمین ہر کام اینجا است
باید نشومی زیادہ غفلت مست	اے آنکہ صدائے نبود و رسالت
پیمانہ زندگی چو پر شد شکست	از ناموری ہال کشاور عالم
آید ز وہان دیگر آن آوازت	چون خاطر من ترقی باطن جست
نام تو چو عنقا است بر پروازت	یعنی ز شکست خویش اینجا ہی مرو
پندار خودی ندول برون کردخت	ای ورو اگر دل تحقیقت یارست
چون نگہ دوم پر پرواز درست	چون سایہ و نور در ادبگاہ وجود
در صورت اخفا ہمگی اظہارست	ای آنکہ وجود بر سرت بار اندخت
از خود روی تو آمد و لدارست	تا ہستی مویوم دو اند اینجا
سرگرم تلاش ہم بیدامی ساخت	آمدل کہ مقفل ز غمت گردیدست
چون شعلہ جو الہ ہی باید تاخت	
ابروی ترا کلبد خود فہیدست	

چون عقده کشائی دہان صائم	موقوف بناخن ہلال عید ست
ای بجز از معرکہ بعد مسات	روحرف تا بفکر آن جملہ حیات
طی عرصہ زندگی آگاہی کن	خواہی کہ بخوبی آئی اندر عرصات
آن بت کہ تمام عمر در کین من ست	ریش ہمہ بر خلاف آئین من ست
گفتم اور از کفر بیزارم من	گفتا کہ چنین گو کہ آن دین من ست
آن دلبر شوخ خوش او را عشق ست	آن مطربہ نغمہ سرار عشق ست
آز او من این نغمہ چو ہنشد از و	فریاد بر آورد صدرا عشق ست
چشم تو مثل آئینہ گر محو ظاہر ست	پیش نظر ہر آنچه بود نقش خاطر ست
ہر وقت در حمایت اولیت می کنم	لے در و بندہ را ہمہ جا خواجہ ناصر ست
غیر بیکاری من گم گشتہ را در کاریت	باریاب کیستم کا اینجا بخویشم باریت
حیف صد حیف ست مثل آئینہ از سادگی	محو دیداریم و ما را لذت دیداریت
بت من کہ در کف جنا بستہ ست	ندام کہ در دل چہا بستہ است
چنین تیرہ بخت و پریشان کہ است	نگر دل بزلف تو وابستہ است
ہر کہ آمد در جان با خاطر ناشادیت	کرد و اچھے و چون نقش قدم بر بادیت
وعدہ وصلے کہ خود با من مکر کرده بود	چون بیادش سید ہم گوید مرا از یادیت
آن یوفا کہ در ہر اعدا شستہ ست	ہر جا بود ہمان بدل مانستہ ست
چون نقش ما بچشم رو دور رہ فنا	ہر چند خاکسار تو از پانستہ ست

نہو و فرصت کار کی جیسے کار مرست	جیسے کار نڈارم کیسے کار مرست
رشتہ طول مل ورونہ بینی بلم	چون سحر زیر فلک بالفیے کار مرست
قطعہ تاج تسویہ حضرت نالہ عند لیب کہ مصراع آخر تمام ہے کہ و کاست ما و تاج مست	
سال تاج این کلام شریف	کہ بسوی حق انجذاب ناست
کرد الہام حق بگوش و لم نالہ عند لیب گلشن ناست	
اے از پئے نور جان شہوت باعث	وز بہر ظہور تن نمودت باعث
ہر چیز بر اے خویش باعث وارد	شد ہر وجود ما وجودت باعث
در آنکہ بغفلت نہ پسندید عبث	بر ہر چہ نظر کشو کی دید عبث
شد مجھ شہوت اے حکم مطلق	چند آنکہ عبث نیز نفع پیدا عبث
امروز ناکشہ بہت عالم حادث	عالم آدم شدت باہم حادث
در علم خدا مدام ناپیدا بود یعنی ز قدیم بہت عالم حادث	
آزا و طبیعتان وارستہ مزاج	اے در و نگر و نہ برینت محتاج
یعنی چون میر گنجد این شاہان	بر سر نیند گریہ دست آید تاج
عالی نہ ز خود باہمہ ما باشد کج	کج ہمی ساغل از خطا باشد کج

لیکن نتوان یافت به بحر کونین	این گوهر نایاب که آدم دارد
آنانکه به تحصیل نظر داشته اند بشار که برگ و بار گل خواهد کرد	خرمن خرمن ز سلم اینا شده اند این تخم که در درکات کاشته اند
کیفیت چشم تو بخاطر جا کرد بر دل چون نظر قبا و از خود رفتم	مستغنیم از کشمکش صہبا کرد این شیشه گزشتہ سے پیدا کرد
آن جلوہ کہ از طاق شورم افکند تا پرده راز اقریت ندرود	بر خرمن ہوش برق طومر افکند نزدیک شد آن قدر کہ دوم افکند
ور و آنکہ از گرمی صد محفل بود رو بر سر تریش بجان آگاہ	روزے دوسہ زین پیش خرمن زین بود کین مشت عبا در زمانے دل بود
اندیشہ اگر چه پیش و پس میگردد زہی چکے شریک ہستی باشد	در خویش ولی بہ نفس میگردد ہستی نہ شریک بچاکس میگردد
آن جلوہ بدید یار خواهد گردید ما آئینہ ایم و خود پرست ست نگار	رازش ہمہ آشکار خواهد گردید ناچار بہا و و چار خواهد گردید
ہر چند کہ صد جلوہ نمودست و جو معلوم نگشت انکشافی کہ مرست	واگردن چشم غیر حیرت نہ نمود بکشود کہ و بر کہ کشاد و چه کشود
نہمیدہ نصیب دیدہ نتواند شد ابصار ز اوراک شہودش محروم	توحید نصیب دیدہ نتواند شد این دید نصیب دیدہ نتواند شد

ہر دشت بہان حجت مولیٰ فہمید لما فہمید را پنچہ ملا فہمید	لے و رو دے کہ راز حق را فہمید عارف انست پنچہ عارف انست
ہر شام جگر خون چو شفق باید کرد سر تا قدم از شرم عرق باید کرد	ہر صبح چو صبح سپینہ شوق باید کرد برہستی نے ثبات مثل شبہنم
وہ عالم تنزیہ کہ ورت افتاد اکنون بگرفتاری صوت افتاد	نیرنگے تشبیہ ضرورت افتاد ان دل کہ چو آئینہ صفا آئین بود
در دامن دل خار و خنہ می گرد ترسم کہ بہن خلق سے می گرد	ہر کھنکہ بہ طبعم ہوسے می گرد بارب تو مرا بہ خویش گردیدہ کنی
جزا و نگر فقیہم ز خود حاصل خود ای دانہ توئے عقدہ صد مشکل خود	دیدیم چو کشت زار آب و گل خود جیسے بدر و بکن تماشاے بہار
گر حال خوشی و گرتبا ہے وارو ہر دل و رخود ہفتہ راستہ وارو	سے بے بہ تو ہر گدا و شامہ وارو یعنے کہ بسان دانہ پائے تسبیح
وہل بتوشناختہ کس را موجود در صورت نیست جز بہیولی موجود	لے آنکہ وجودتست ہر جا موجود شد ماورہ ات علت ایسا و نمود
از حضرت انشان ہمہ جا روشن شد چون آئینہ تا ویدہ مارو روشن شد	ان نور کز وارض و سارو روشن شد پوشیدہ نمائے سپیچ از جلوہ او
یاران از حسن ہر منطقی گویند	کہ خال اورا و گاہ خطمی گویند

ایں طرفہ کہ انچھے نمایندہ عیان	ہم رستی ست وہم غلطی گویند
سلطان کہ باسباب ہوس می نازو وروش کہ بینوا ولی پروا نیست	برہال و پرخود چو گس می نازو بر خاطرے نیاز بس می نازو
لے ورو ترانہ ہم تشینے باید اکنون کہ نشستہ اورین کلبہ ترا	لے یار و ندیم و سنے قرینے باید چشم و دل و اشک استینے باید
یک کھنڈہ اگر دھر بہ باغخت دارو بر صحبت رنگین کسان دل نہ نیم	چون لالہ مدام داغ و اغت دارو تنہائی ما عجب ہے سراغخت دارو
تا کے بہ تلاش مال خواہی کوشید پوشیدن جامہ باکر شدہ است	باہر بد و نیک دھر خواہی جوشید اکنون از خویش چشم باید پوشید
درومی کہ زمانہ کہ بدروش نرسد دریاب کہ یاس میرساند دل را	آسیب دوست گرم و سردش نرسد جامی کہ رسیدگی بگردش نرسد
گرمی محتاج ز غم می گریند وقت ست کہ از دوست مانہ اکنون	زان پیشتر ارباب غم می گریند چون ابر جسم اہل گرمی گریند
لے خیر اتفاق می باید کرد از وہم خودی اتفاق خیر و حاصل	با یکدگر اتفاق سے باید کرد از خود گذر اتفاق سے باید کرد
صدا حیفہ کہ جملہ دوستداران رفتند اکنون من و ماندو چہ سازم چہ کنم	زین شت تمام شہسواران رفتند لے ورو کجا این سہ یاران رفتند